

ТАІС ЗОЛОТКОВСЬКА



РОМАН-МЕДИТАЦІЯ

Мезезон



Таїс Золотковська
Несезон

Роман-медитація

Видання друге



УДК 82-3

379

Золотковська Таїс

Несезон: роман-медитація / Таїс Золотковська. — Чернівці:
Книги – XXI, 2022. – 304 с.

ISBN 978-617-614-342-0

Жінка. Чоловік. Острів.

Вона пливе з Харкова. Він летить із Рима. Ніна втікає від майбутнього, Адам — від минулого. Вони рухаються назустріч одне одному, але не знають про це. На них чекає острів у несезон — час дощів і зачинених кав'ярень.



Фіналіст Міжнародного літературного конкурсу
романів, кіносценаріїв, п'єс, пісенної лірики та творів
для дітей «КОРОНАЦІЯ СЛОВА-2021»

Усі права застережено. Жодну частину цього видання не можна копіювати
або відтворювати в будь-якій формі без письмового дозволу видавництва.

© Книги — XXI, 2021

© Таїс Золотковська, 2021, текст

ISBN 978-617-614-342-0

© Оксана Драчковська, 2021, обкладинка



Мій мамі,
Олзі Золотовській

М'емні хвилі розбивалися об бік порома, розсипалися білосніжною піною і танули на поверхні води. Море накривало нерівності, приховувало спроби пришвартуватися.

Над морем панувала ніч. З кожним днем вона спускалася все раніше, дні ставали коротшими й сонце заходило за обрій о п'ятій по обіді.

Ніна стояла на палубі, притиснувшись до поручня, вітер торкався її обличчя пронизливими вогкими цілунками. Вона згадала двоюрідного дядька, який при зустрічі тицявся їй у щок самими вусами, у вітальні, освітленій однією лампочкою на шістдесят ват. Ніна одразу тягнулася, щоб те його привітання стерти рукавом светра, але не хотіла ображати та по-дитячому терпіла. У тітчиній квартирі повітря було переповнене святковою метушнею, а з-за спини дядька вона бачила накритий стіл — зі святковим олів'є, шубою, запеченою куркою та помаранчевими канапками з делікатесною ікрою.

І залишалася стояти нерухомо, трималася за поруччя та вдивлялася у непроглядний обрій. У півночі вона розрізняла місячний відблиск моря, припудрені саявом хвилі, які генген наздоганяли одна одну й насакували на пором. Позаду залишилися вогні Пелопоннесу, вони нагадували їй кінчики цигарок. Вранці Ніна викурила останню і тепер маялася. Не допомагав роман у м'якій обкладинці, що відстовбурчував кишеню плаща, жування м'ячної гумки, цукерки «Червоний мак», шурхіт обгорток яких розбудив сусіда у літаку. Вона навіть дорогою на автовокзал проковтнула даблчизбургер в афінському МакДональдзі. Але голод забрався глибше, і голос ніжної жінки, що звучав у Нініній голові, наполягав: «*Нам треба курити*».

Вдосвіта, ще сонце не зійшло над Харковом, Женя помахав їй на прощання та поспіхом зачинив двері під'їзду. Таксист, сивий чоловік в окулярах з товстою пластмасовою оправою, спитав:

— Куди прямуєте?

Вона пробурмотіла, не без гордості:

— На острів.

І він зиркнув у дзеркало заднього виду та оголив дрібні пожовклі зуби:

— Сподіваюся, тропічний, люба пані, бо застрягти у вогкому холоді, де зима пробирається у кістки, а чоловіки у картатих фланелевих сорочках п'ють узо, застрягти на такому острові у несезон — що може бути гірше?

— Залишитися тут, — відказала Ніна й одягла навушники.

Після нескінченної поїздки вона таки викурила ще одну цигарку, роздивляючись людей, які котили валізи в аеропорт.

Вона полетіла в Бориспіль і ближче до обіду зійшла трапом на грецьку землю.

Сонце, що на початку листопада сховалося над Україною за товщею густих і темних важких хмар, панувало тут завзято та пробиалося під кожен листочок оливкових дерев. І Ніна піднялася до Акрополя, вона подивилася на відновлені колони, тисячолітній мармур, доповнений білими вставками, щоб довіку тримався купи. Відновлювали Акрополь уже не для того, аби віддячити богам, а через звичку тривалістю у дві з половиною тисячі років та постійний наплив туристів. Ніна спустилася з пагорба, мимохідь погладила товстого рудого kota й рушила пішки, протискаючись вуличками Монастиракі, заставленими розкладними столиками, на яких насипом лежали намиста зі штучних перлин, статуетки Будди й Зевса з відколотими вухами та ліктями. Враз вона зупинилася, зробила кілька кроків й нахилилася над друкарською машинкою. Блакитний корпус тримав грецькі літери. Ніна завмерла, наче почула голос, що декламував ненаписану історію, якої вона поки не розуміла.

Їй здалося, що вона відчула запах тютюнового диму, солодкий аромат тільки-но розкуреної цигарки. Ніна не оберталася, заплющила очі й глибше вдихнула повітря. Миттю зайшлася кашлем. Кинути курити у Харкові вона відверто не могла.

Ніна щільніше закуталася в дощовик, занурила підборіддя у шарф. Крутнулася на підборах та оглянула палубу. Біліли стіни, блищали у світлі ліхтарів лави, на яких в літню пору розсідалися, дрімали та, хай їм грець, палили туристи. Одягнені вони були не як оце вона у вовняну сукню, светр з колючим коміром та плащ, а у легкі шорти й барвисті сукні.

По кутах палуби згорнулися канати, за бортом висіли рятувальні шлюпки.

Ніна потерла очі, позіхнула, не прикриваючи рота, вона трималася за поручень та розхитувалася разом з велетенським тілом судна. Пором нашттовхувався на особливо норавливу хвилю, і ноги Ніни відривалися від підлоги — подумки вона вилітала туди, в темну блакить моря, зазірала в очі дельфіну, пестила черепаху Каретта-Каретта і збирала понівечені пластикові пляшки, поодинокі шльопанці та пластикові соломинки, що грали в лованки з крижаною водою.

Вона стояла на палубі, колір її плаща приховувала ніч, очі шукали берега. Вона дивилася вперед, але бачила тільки цілковиту темряву. *«Цілковита темрява»*, — сказала вона вголос. Й тиша — хіба шум хвиль, що безперервно розбивалися, обіймаючи боки порома, — була їй відповіддю.

У Харкові Ніна не чула тиші — тиша ховалася на вулиці Гоголя, де стоїть католицький костел. У Харкові спокоєм Ніна вважала помірний гул автівок, що нетерпляче сигналили одна одній, та голоси людей. У кав'ярнях лунали естрадні пісні, в торговельних центрах музика оглушувала. Навіть у парку, куди, здавалося б, можна прийти з книжкою та забути на кілька годин, з мухоморів теж співали про любов і тугу за молодістю.

Дошкандибавши до афінської автостанції, Ніна сіла у старий, пошарпаний автобус, марно пошукала ремінь безпеки і вже готувалася до знайомства з грецькими музичними хітами, що лунатимуть з усіх щілин. Але пасажери зайняли місця, повитягали хто книжки, хто телефони, а водій, замість вдавати діджея, виїхав на автостраду і повіз Ніну у напрямку острова Закінтос.

Найважче їй далася півгодинна зупинка на автостанції. Чоловіки у шкіряних куртках поставали навколо попільнички й курили. Вона ж хотіла було з'їсти чипси чи шоколадку, та від самого вигляду їжі їй стало зле. Ноги винесли з крамниці. Вона стояла неподалік від курців і, закривши очі, вдихала дим.

Пором хитнуло, вона міцніше вчепилася в поруччя. Хвиля з бризками розбилася об метал. Вона розтисла пальці, поплескала себе по кишенях, шукаючи тютюн. Бажання нило в її ліктях та колінах. Поправила шарф, пригладила волосся і зробила кілька кроків, що відділяли її від зали. Потягла за важкі металеві двері, переступила високий поріг. У голові крутилося. Вона увійшла до зали. Діти сновигали між стільцями та столами, об'ївшись цукрових пончиків. Батьки витріщалися в телефони. Коли дитина смикала за рукав, вони підводили погляд, ще мить залишалися сліпими, в паралельному світі, аж потім прокидалися від сну, від віртуального свого життя і цілували доньку в щоку, пригортали сина до себе. Саджали на коліно, притискали дужче, закривали очі та вдихали дитячий запах. Без війн, брехні, болю. Вони хотіли згадати, яке воно, життя «без».

Зморщені, наче запечені свічним сонцем, літні греки, насупившись, дивилися прогноз погоди, що линув беззвучно з великих екранів телевізорів, розставлених по всьому салону.

Крім транспортування острів'ян, пором призначався для перевезення туристів – підготовка та прощальний етап екзотичної пригоди. З порту Киліні трапом підіймалися на пором втомлені бліді пасажери, з офісною засмагою, наче вампіри, що проспали зиму, весну та частину літа. Вони скупчувалися на ескалаторі, поки звичайні сходи праворуч залишалися порожніми.

Безсильно чекали, поки їх піднімуть на другий, третій поверхи. Минаючи хол, туристи розсідалися на палубі за столиками та на лавках, найближчих до моря. Тулилися до поручнів.

Жінка притримує капелюшок з паперової соломи, повертає обличчя вдалим боком, усміхається в лискуче денце камери. Дитина, виснажена спекою у прокатній автівці, кондиціонер не вмикали, аби не застудилася, засинає на колінах у чоловіка. Той виглядає острів та намацує гаманець з картками і новенькими, доперва витягнутими з банкомата купюрами, що мають забезпечити родині забавки, повернути рум'яний колір облич та заохотити знов куняти перед комп'ютерами з цифрами наступні пів року.

Подекуди один-другий пасажир зазирає і до сувенірної крамнички. Віяла з жовтого бамбуку та шпильки для волосся у вигляді колібрі відтінятимуть їхні синці під очима і триматимуть коси, які за тиждень сонце та солоний вітер перетворять на губку.

Ніна покрокувала по залі й відсунула стілець у центрі, за єдиним вільним столиком. Вона пролила кілька крапель кави на дерев'яну стільницю, озирнулася, чи не бачив хтось, витерла долонею.

Роздивилася довкола. Ось спанієль та його власниця дрімують, обійнявшись, на дивані біля ілюмінатора, що розкрив око на всю стіну, дивиться в темряву. Задні лапи рудого собацюри тремтять уві сні, голова лежить на плечі у жінки, пухкої, наче хмаринка. Поруч із ними чоловік витирає замащене шоколадом обличчя чорноокого хлопчика. Нінина мати, бувало, слинила кінчик носовичка й, поки вони спускалися ліфтом

на перший поверх, підтирала червоні вусики від полуничного варення, що Ніна наїдала за сніданком. На вулицю вона виходила вже чистісінька і з перекошеною фізіономією. Ось шумить, дмухає вітер, розгойдуючи пором. *«Нам дуже пощастило, що не скасували рейс»*, — промовляє жінка за сусіднім столиком. Її біло-сиве волосся коротко підстрижене, й очі з-за окулярів у тонкій оправі дивляться навколо, невпинно, наполегливо. Поруч із нею сидить чоловік у туристичній куртці: десяток прихованих кишень, блискавка закриває від холоду, внутрішній клапан — від пронизливого вітру. Нінин Женья носив таку — у чорно-білі широкі смуги.

— Навіщо ви пливете на острів? — звертається до неї жінка. *«Нащо тобі ця дурна витівка?»* — чує вона в паузах між слів.

— А ви нащо їдете? — відповідає Ніна.

Жінка закутується у в'язане пальто.

— Я там живу.

— А я — до знайомих, у гості, — сказала Ніна.

Про книжку, про роботу вона змовчала.

— Як давно ви на острові?

— Сім років, — відповіла жінка і простягла Ніні руку, — Астрід.

На доторк її долоня була жорсткою, наче вкрита піском.

— Карл, — вона кивнула на смугасту куртку, — мій брат теж гостювати їде. Допомогатиме з собаками.

«Все одно забуду їхні імена», — подумала Ніна.

— Ми з Голландії, — вела далі Астрід. — І що ви робитимете на острові взимку? — спитала вона.

Ніна провела рукою по кишені, стисла — тютюн не з'явився, закляття не спрацювало.

— Відпочиватиму.

— Тут же нічого не відбувається, — мовила Астрід, — ані концертів, ані спектаклів, море холодне. Хіба що карнавал у лютому. Від жовтня до квітня — мертвий час.

— От і добре, — відповіла Ніна.

Карл глянув на неї, відірвавшись від екрана, і знову зник. Астрід відвернулася, поправила йому комірець.

— Якщо захочете, приходьте до собачого притулку — нам завжди потрібна допомога.

— Мені шкода, але я не люблю собак, — сказала Ніна.

— Може, боїтеся? — спитала Астрід.

Ніна знизала плечима.

Розмова обірвалася, підхопилася до стелі й полетіла у височінь, під стелю й бочком, бочком пробралася до дверей, що вели на палубу.

Розповісти незнайомці про втечу з Харкова, про Женю цього надокучливого здавалося Ніні неможливим. Двадцять, тридцять років, що розділяли її життя та життя Астрід, бачилися прірвою, у якій танула надія на спільну мову. Мати Ніни так і не зрозуміла, чому вона поїхала від Жені: він хотів одружитися, ходив на роботу, мав здоровий шлунок.

Вона сьорбнула кави й скривилася: про лате, еспресо та мак'ято можна, треба забути. Закінтос, цей острів, куди неспішно, борючись із хвилями, рухався пором, пливла Ніна, був їй знайомим. Кілька років тому, влітку, «в сезон», вони з Женею приїхали сюди в серпні. Рятувалися від задущливої харківської спеки — у великому сірому місті нікуди було сховатися від розпеченого повітря. Але задуха на острові виявилася

ще густішою, випалювала траву на жовте сіно, що стирчало в оливкових гаях та на полях. Вони лежали вночі без сну, під вентилятором, що розганяв повітря під стелею, пили вино й часто та коротко кохалися. Несамовитість кінця літа підштовхувала Ніну в спину, нав'язуючи бажання, щоб Женя став центром її життя, єдиною метою та точкою призначення, бачив її одну й щоб залишитися назавжди в його простодушних утіхах, з якими він плюхався у море, відпльовувався, плив, високо закидаючи руки над головою.

Однієї ночі вони лежали на ковдрі, простеленій в оливковому гаї. Ніна розповіла йому, чого боїться: самотності, грубості людей, війни, раптової смерті, яка переслідувала їхню родину, наче вірний пес. Батько потрапив у лікарню того дня, коли вона втратила цноту. Дарма, що він помер пізніше, останні спогади про батька були пов'язані з гнітючим відчуттям провини й прагненням повсякчас осмикнути спідницю. І розповіла, чого бажала, — вино розв'язало їй язика. Двох дітей, бути коханою Женею та писати книжки. Він лежав поруч, підклавши зігнуту руку собі під голову, ніби роздивлявся зірки. Аж тут підхопився і кілька разів вдарив ногою темряву. Ніна не встигла скрикнути, вона ледь підвелася на лікті, а Женя вже тримав за хвіст змію — покручений силует безсило висів на тлі нічного неба. За спиною Жені промайнула зірка. Ніна не загадала бажання. Краплі чорної крові падали на виснажену землю.

Пором взяв мажорний акорд, протрубив привітання острову. Проявилися шафранові вогні маяка, пристані, завантаженої автілками зустрічальників, і мовчазна велич церкви святого Діонісія.

Ніна вийшла на палубу, дихання сперло, вона вхопилася за поруччя, притислася животом, нахилилася вперед. Ще не пізно кинутися у воду, проголосити: *«Життю кінець! Годі шукати щастя!»*.

Голос в її голові, іноді слухняний, іноді вертлявий та норовистий, нашіптував, перечіпаючись сам через себе: *«Зроби крок, зупинись, з'їж цукровий пончик»*. Часто він ніс повну нісенітницю, й Ніна звикла відкараскуватися від шепоту, як від надокучливих ос, що відчули краплину меду, яку зронила на блакитну скатертину необережна рука. *«Знайди мене»*, — промовив голос ніжної жінки. Ці слова вона досі не чула.

Суходіл наближався, ліхтарі висвітили кіоск з квитками на пристані. На протилежному боці, за смугою асфальту, тулилися човни й катери, котрісь із них мали прозоре дно. Вони гойдалися на відлунні шторму, який царював у відкритому морі.

«Ніно, час спускатися, прибули, — Астрід визирнула з дверей. — Ще побачимося, гарного вам несезону».

Ніна помахала у відповідь. Дрібні краплі солоної води просочили шкіру.

Вона підхопила сумку й слідом за дітьми, що мішками з оливками висіли на руках у батьків, за батьками, що самі були б не проти повисіти у когось на руках, спустилася трапом до порту і миттю відчула зміну — дзвінку тишу відірваної від материка і поки чужої землі.

Вона загаялася на мить, тиснувши пальцями на екран телефону: *«Генику, я прибула. Кохаю. Скоро повернусь»*.

Тоді підвела очі — побачила жіночу фігуру й попрямувала до неї. Анна гукала з іншого боку, між ними водії автівок

та вантажівки відлигою спускалися на дорогу й неслися геть звивистими дорогами додому, де на них чекали вечерея, розпалений камін та вечірній випуск новин.

Непроглядне тіло моря залишилося за спиною Ніни, сумка випнула пузо в багажнику автівки. «*Ми чекали на тебе*», – мовила Анна, повернула ключ у запалюванні, й вони рушили в путь.



A

дам стояв біля багажної стрічки. Крім нього, в залі прибуття аеропорту Занте не було жодної душі. Хіба що прибиральник, який протирав підлогу широкою щіткою та перевіряв, чи не настав час спустошити смітник. Він ковзнув поглядом по Адаму, ніби той був колоною чи забутою сумкою, яка крутилася на гумовій стрічці сама-одна, ніби останнім поживклим листком платана, що дрейфує в осінній калюжі.

Хоча валіза, стара, з металевими замками та подряпинами від перекидання вантажниками на Сицилії та від пазурів кішки, що вешталася у фое паризького готелю, викликала б більше уваги у службовця в сірій уніформі.

Адам дивився на екран телефона, між губ затис блакитну дужку оправу окулярів, читав лист від редактора. *«Термінові правки у п'ятнадцятому розділі. Здаємо у друк за два дні»*. Якби його зараз побачила дружина, вона б вихопила окуляри з його вуст, запхала в чохол та пристукнула кришкою. Але дружини

поруч не було, а його єдина супутниця, шкіряна валіза, ховалася в темряві лабіринтів аеропорту. Адам вимкнув телефон, поклав до кишені піджака й озирнувся — в залі з'явилися люди. Вони поставали поруч з ним. Адам боковим зором бачив куртки і плащі, вся його увага була прикута до чорної паші, з якої вистрибували сумки, наплічники та валізи.

Рожевий, блакитний, чорний багаж розібрали пасажери. Адам чув, як торохкотіли натертою кахляною підлогою пластикові коліщата, як шурхотіли, випускаючи прибульців, автоматичні двері. Він глянув на наручний годинник. Алгоритм був знайомим та простим. Зараз, цієї самої миті, його проходять мандрівники у Штатах, Англії, Україні, в тій же Італії. Сьогодні вранці, о 9:46, Адам поклав валізу на стрічку в аеропорту Ф'юмічіно — електронні ваги висвітили двадцять з половиною кілограмів. Дівчина у блакитному піджаку, руде волосся підстрижене, скроні виголені, навісила ярлик, та валіза попрямувала до Афін, як і Адам. Він переніс втомлене тіло до тісного літака, де протиснувся до місця біля вікна і, щойно злетіли, опустив шторку, аби не бачити щасливого саява вічного міста, яке швидко віддалялося. Він підклав під шию шалик, закрив очі та задрімав. Останніми роками денний сон давався йому все легше. Плечі й очі, руки й ноги вимагали передиху. Прокинувся він уже в Афінах та пересів до меншого, по чотири місця в ряду проти шести, літака з пропелерами на крилах. Шторку залишив прочиненою і в нічному настрої, що вже охопив мегаполіс, поховав руїни, хіба що Акрополь підсвічували наполегливі ліхтарі, він вдивлявся у рух автівок та мільйони вогнів, що виштовхували гострі кути будинків, прокреслювали вигини

міста. Валіза мала летіти тим самим рейсом. Стюардеса роздала цукерки у срібних обгортках, штучний малиновий смак розтанув у роті. На острівних напрямках авіакомпанії ставали щедрішими, наливали чаю-кави, пригощали печивом, підклали подушки під втомлені спини.

Ви вже майже вдома, промовляли вони, а острів'яни піклуються одне про одного.

За пів години Адам побачив Занте. Він виринув з темряви ілюмінатора. Світла було менше, ніж у Римі, але від самого вигляду пагорбів, лагуни та дому, який чекав на нього, його очі стали вологими й усмішка розтягнула відвиклі губи. Він промокнув очі й голосно — револьверним пострілом — чхнув.

«Вибачте», — сказав до молодій жінці, яка сиділа поруч: сумочка стоїть на колінах, м'ясисті ноги обтягнуті прозорими панчохами.

Вона торкнулася його плеча. *«Ви нагадали мені батька»*, — мовила вона, й Адам ледь не розридався, цього разу на весь салон. *«Щоразу, як він бачить Закінтос з ілюмінатора, він чхає»*, — вела далі жінка. Адам кивнув, не дивлячись на жінку. Батько, значить. Відвернувся до вікна. Скоріше покинути літак, підхопити валізу й чкурнути додому. Сніжок вже зачекався.

Стрічка зупинилася, Адам поклав окуляри в нагрудну кишеню, перед тим двічі схибивши. Тільки не це, прошепотів він. Працівник аеропорту, як на лихо, теж зник.

Адам потер лоба, роззирнувся навкруги та попрямував до виходу. Пес, що сидів на блакитному повідці, кинувся до Адама з теплим гавкотом й обдав його радістю, ніби олія, що відділилася від води. Різною щільністю, різними світами, радість і на

міліметр не просочилася в Адама — скотилася плечима, піджаком, джинсами, завмерла на підлозі, зайва, зайва. Пес визнав помилку, незнайомі штани, чужий запах. Він знав різних чоловіків, вони приходили до хазяйки кілька разів на місяць, відштовхували його ногою у вузьку морду від спроб застрибнути на диван або ж, навпаки, пестили та кликали посидіти на колінах. Волосяний покрив чоловіків теж відрізнявся: одні з кучерявою бородою, інші з чорною кучмою, а то й незрозумілі голомозі. Пахло від них ягнятиною, тушкованою свининою (тут пес захлинався слиною), а то й, прости Господи, кіноа. Але ніколи гості не верталися, не повторювалися. І через ту звичку до мінливості пес втратив до Адама всіляку цікавість, він став ще однією парою штанів, яка пахла літаком та пральним порошком. Господарка пса зміряла Адама поглядом, риси обличчя пом'якшали, але вона не змогла уявити чоловіка дорослішого у своїй вітальні, у своєму ліжку і подивилася на вихід із зали прибуття — шукала доньку, літак із Корфу прибував із запізненням на сорок п'ять хвилин.

Він пройшов далі, почув голоси дітей: сміялися дві дівчинки, одна вдягнута у жовтий дощовик, що був би до міри ляльці, інша тримала в руці рожеву парасольку. Вони сиділи на лаві та теліпали ногами у повітрі, парасолька схилилася до дощовика і, склавши руки човником, щось прошепотіла на вухо. Наступної миті їхня хихітня злетіла до стелі. Дівчата підхопилися та рвонули до Адама. Раптом вони зупинилися, похитавшись, утримали баланс і, усвідомивши помилку (чи робило все, що відбувалося, приїзд Адама однією великою помилкою?), взяли за руки, й молодша, густо почервонівши, потягнулася до матері.

Та підійшла до дітей та Адама й посміхнулася: *«Вибачте»*. Вона й гадки не мала, що він би праву руку віддав, якби ця жінка і її, тоді вже їхні, дочки зустрічали його в аеропорту. І тоді б вона мусила бути Марією.

Адам розкланявся, у присутності дівчаток він не стримав усмішки, острів робив його щедрим на почуття, навіть коли сум причаївся у нагрудній кишені. Він підійшов до стійки, заповнив папери, та дівчина розвела руками: *«Більше нічим не можу допомогти. Чекайте на дзвінок»*. Адам постукав пальцями по стійці, похитав головою та сказав: *«Не можу повірити, що це сталося»*. Дівчина торкнулася його плеча: *«Обіцяю, ми зробимо все можливе, аби знайти ваш багаж»*.

«Ваш багаж, — пробурмотів Адам, прямуючи до виходу. — Все моє життя — у цій валізі, а вона каже "ваш багаж"».

Він рухався повільно, впливаючи на острів, ноги були ватяними, у скронях колотився молоточок, у голові вібрував стрижень. *«Я не можу її втратити, — примовляв він. — Не можу»*.

Адам сів у автівку й заплющив очі, подумки перебираючи речі, які загубив разом із валізою. У відкриту пащу він закинув стос книжок, портативний принтер, зміну білизни, товсту книжку, яку він взяв із собою до літака, перечитував, коли їздив додому, до Рима. *«Додому»* тепер розділилося на два місця — в Італію, до Греції. Шкарпетки та книжки, навіть принтер він замінить. Крім однієї речі, йому кольнуло в грудях. Він зморщився, закрив руками обличчя, знизав плечима. Марія провела пальцями по його спині. Він випростався, втомлено всміхнувся їй та пристебнув ремінь безпеки. Повернув ключ — машина прокинулася після тижневого сну. Кашлянула, зойкнула

і потяглася на дальній край острова, куди приїжджають тільки найщасливіші туристи. Тиша на Василікосі охоплювала все — машини взимку сюди майже не доїжджали, а рідкісні острів'яни приїздили сонячними неділями з інших кутків, щоб неспішно пройти широким піщаним пляжем.

Адам орендував будинок у широковідомого грецького письменника. Він прославився ще до того, як йому виповнилося тридцять, устиг втомитися від надокучливих листів та зізнань у коханні й ховався на острові, де мав велику бібліотеку і чорний рояль, що стояв накритий плюшевою попоною, наче королівський кінь, у стійло до якого господар не заходить: надто зайнятий війнами, зрадами та замахами на власне життя. Вони познайомилися на прийомі у грецькому консульстві в Римі. Адам опинився біля імprovізованого бару: стіл на товстих вирізних ніжках та офіціант у білій сорочці, з приклеєною усмішкою, кубиками льоду витрушував ритм нудьги. Він побачив письменника й завів розмову. Адам перекладав його гостросюжетні романи: кров, бездарні поліціянти, талановитий детектив з драматичним минулим, закохана у нього дівчина.

Після кількох склянок узо розмова зайшла про відпустку, порожні шафи в їхній із Марією, вже його власній, спальні та про втечу з Рима. На зиму, літо, осінь та назавжди. Поки біль не вщухне. Адам змовчав про біль, замовив ще випивки й закинув її денцем вгору, як горілку.

Широковідомий грецький письменник розповів йому про дім на краю острова. *«Колись тією землею заправляли венеціанці, лишилися руїни фортеці та кілька веж, розкиданих по острову, тож не буде відірваним від "своїх", — мовив він,*

підчепивши зубочисткою жирну зелену оливку. — *Тим паче, що закінфська грецька містить неабияку згадку про вашу мову.*

Адам погодився, не дивлячись. Подивитися було на що: простора кам'яна зала, балюстрада всередині дому, темна спальня з вітражним віконцем, схованим під стелею. З веранди він побачить море, відчує солоний запах повітря, волога в повітрі викличе ревматизм, *«...словом — ідеальне місце, — підсумував письменник, — аби залишити Рим і смакувати самотність. Але якщо набридне нести цілібат, по сусідству орендують віллу, куди влітку приїздять симпатичні туристочки».*

Адам кивнув та за кілька днів виклав перед письменником пухленький конверт. І переїхав на острів. Він закинув у блакитну «хонду» частину бібліотеки, добрих сто п'ятдесят книжок та словників, програвач, платівки Боба Ділана, *«The Beatles»*; *«Where do you go to my lovely»*, — наспівував він, чекаючи посадки на пором Анкона-Патри. Він уникав говорити будь з ким, крім Марії, а тепер і з ким-небудь взагалі про музичні смаки. Адам уникав говорити й про Марію, *«вона сама тобі все розповість»*, — часто повторював він. Доки одного задушливого липневого вечора він якось швидко розпався на складові від кількох келихів вина й розповів усе, як є. Але я дала обіцянку мовчати, і, якщо тільки він сам не видасть себе, ми перегорнемо сторінку й забудемо про дружину Адама.

Мене ж звати Річка, я оповідачка та художниця і живу на острові. Адам і Ніна з'являлися на порозі моєї майстерні та розповідали кожен свій погляд на історію, минуле й майбутнє, пили каву і вино та проживали зиму.

Вони по різні сторони острова, Адам і Ніна, але неодмінно, можливо, вже завтра, вони зненацька зустрінуться під безжальними флуоресцентними ліхтарями супермаркету, які видадуть вік Адама та втому Ніни. Та нічого, майже нічого, буде їм ховати одне від одного. Історія потече далі, за всіма правилами розвитку сюжету і проти всіх законів логіки.

Або ж вони побачаться у кав'ярні, куди Ніна зайде випити кави, сховатися від дощу і розпитуватиме офіціанта, де найближча книжкова крамниця. Адам сидітиме за столиком, розгорнувши газету. Склянка з лимонадом залишиться недоторканою, краплини конденсату одна за одною прокладатимуть шлях на білу серветку, списану чорнильною ручкою.

Можливо, він вперше побачить її на розі широкої дороги, що веде до міста. Вдягнута у червону сукню та зелений плащ, вона схилиться над кошеням — зовсім ще маленьким і геть блохастим. Вона питає в цукерні, чи можна його всиновити, врятувати від холоду та вітру, стати його мамою, і жінка з густо підведеними чорним бровами відповість: *«Це кіт хазяїна»*.

Рано чи пізно вони зустрінуться, але зараз вони тільки приземляються, пришвартовуються на острів, окрему частину суші, що живе за власними правилами та не гарантує щасливого кінця історії, яка викидає якір у цій книжці.



Кінець безкоштовного
уривку. Щоби читати далі,
придбайте, будь ласка,
повну версію книги.